

Krátkodobá predikcia
vývoja slovenskej ekonomiky v roku 2023
(verzia: máj 2023)

Ján Haluška
Branislav Pristáč

**Krátkodobá predikcia
vývoja slovenskej ekonomiky v roku 2023
(verzia: máj 2023)**

**Ján Haluška
Branislav Pristáč**

Abstrakt

Dokument obsahuje výsledky krátkodobej predikcie vývoja slovenskej ekonomiky v roku 2023 (verzia: máj 2023).

Copyright © INFOSTAT, Inštitút informatiky a štatistiky

Obsah tohto dokumentu je chránený autorským zákonom. Nemožno ho bez súhlasu autorov používať, meniť alebo z neho odstrániť informácie o správe práv k nemu.

ISSN 2454-0773

OBSAH

1 ÚVOD	5
2 HRUBÝ DOMÁCI PRODUKT	5
3 ZAHRANIČNÝ OBCHOD - SALDO OBCHODNEJ BILANCIE	9
4 SPOTREBITEĽSKÉ CENY	11
5 ZAMESTNANOSŤ A NEZAMESTNANOSŤ V HOSPODÁRSTVE.....	14
6 NOMINÁLNA A REÁLNA MZDA V HOSPODÁRSTVE	17
7 PRÍLOHA	19

Krátkodobá predikcia vývoja slovenskej ekonomiky v roku 2023 (verzia: máj 2023)

Ján Haluška, Branislav Pristáč
INFOSTAT Bratislava

1 ÚVOD

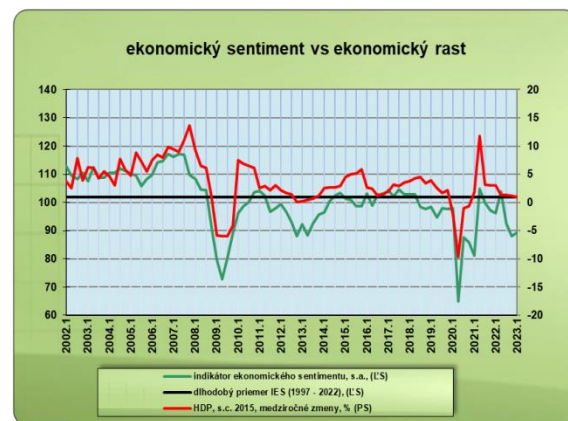
V predloženom materiáli sú prezentované a stručne interpretované výsledky krátkodobej predikcie vývoja vybraných makroekonomických ukazovateľov z reálneho sektora slovenskej ekonomiky v roku 2023 (v Prílohe tabuľka a obr. 9 až 14). Prezentované odhady zohľadňujú ich skutočný vývoj v 1. štvrtroku 2023, v prípade spotrebiteľských a výrobných cien v januári až apríli 2023. Prihliadajú tiež na výsledky konjunkturálnych a spotrebiteľských prieskumov (KSP) za prvých päť mesiacov tohto roka. Zdrojom informácií o očakávanom vývoji v relevantnom vonkajšom ekonomickom prostredí boli prognózy *Consensus Forecasts* (pre eurozónu a Nemecko) a *Eastern Europe Consensus Forecasts* (pre Českú republiku) z mája 2023. Tak ako pred tromi mesiacmi (vo februári 2023) možno aj na základe ich výsledkov očakávať, že vonkajší dopyt bude v roku 2023 generovať len veľmi slabý vplyv smerom k rastu agregátneho dopytu v slovenskej ekonomike¹.

2 HRUBÝ DOMÁCI PRODUKT

Zhoršovanie domácej ekonomickej klímy, ktoré začalo v júni 2022 a súviselo s energetickou krízou v Európe (vyvolanou vojnou na Ukrajine) a extrémne vysokou

infláciou, vykazovalo v 1. štvrtroku 2023 znaky stabilizácie. Indikátor ekonomického sentimentu (IES) dokonca mierne vzrástol - z 88,2 vo 4. štvrtroku 2022 na 89,4 v 1. štvrtroku 2023 (vždy v priemere). Domáca ekonomická klíma však napriek tomu zostala hlboko pod úrovňou jej dlhodobého priemeru (priemer IES za roky 1997-2022 je 101,9), pričom ešte hlbšie bola pod svojou úrovňou z 1. štvrtroka 2022, kedy IES dosiahol v priemere 103,9 (obr. 1).

Obr. 1

Zdroj: ŠÚ SR

K stabilizácii domácej ekonomickej klímy v uvedenom zmysle prispela dôvera podnikateľov v priemysle, stavebníctve, službách, ako aj dôvera spotrebiteľov, ktoré oproti 4. štvrtroku 2022 mierne vzrástli. V obchode však trend poklesu dôvery podnikateľov pokračoval aj v 1. štvrtroku 2023. Dlhodobý vývoj IES a všetkých piatich zložiek jeho štruktúry na mesačnej báze, teda indikátorov dôvery podnikateľov v priemysle, stavebníctve, obchode, službách a indikátora dôvery spotrebiteľov, je v podobe

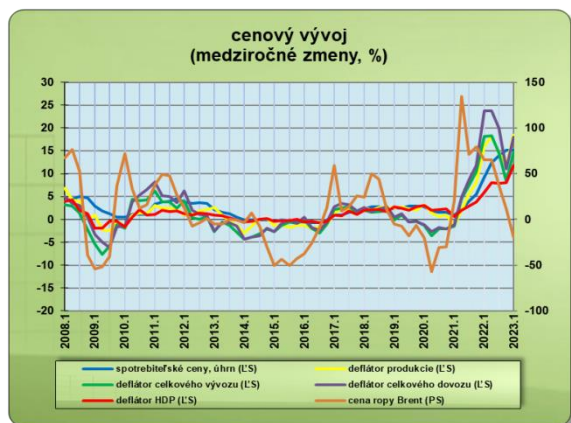
¹ Očakáva sa, že výkonnosť ekonomiky v prípade eurozóny vzrastie v roku 2023 o 0,7%, v prípade Nemecka o 0,1% a v prípade ekonomiky ČR o 0,2%. Inflácia v eurozóne by mala v roku 2023 klesnúť na 5,5%, v Nemecku na 6,2% a v ČR na 11,0% (vždy v priemere).

konjunkturálnych sáld zobrazený v Prílohe na obr. 1 až 6.

Domáca ekonomická klíma je faktorom, ktorý tlmil rast výkonnosti hospodárstva aj v 1. štvrtroku 2023. Zreteľne sa to prejavilo na medziročnej báze, pretože tvorba reálneho HDP vzrástla len o 1,0%, čo je len tretina jej prírastku v 1. štvrtroku 2022. Na medzikvartálnej báze sa zvýšila o 0,3%, čo je prírastok zhodný s tým, ktorý dosiahla v 3. a 4. štvrtroku 2022 (vždy oproti predchádzajúcemu štvrtroku podľa sezónne očistených údajov ŠÚ SR).

Spomalenie dynamiky rastu výkonnosti hospodárstva tlak na vzostup úhrnnej cenovej hladiny v hospodárstve (meranej deflátorom HDP) neoslabilo. Naopak, jeho intenzita výrazne zosilnela, pretože rast deflátoru HDP sa zrýchlil z 8,0% vo 4. štvrtroku 2022 na 11,9% v 1. štvrtroku 2023 (obr. 2). Tvorba HDP v bežných cenách sa v 1. štvrtroku 2023 zvýšila na medziročnej báze o 13,0% a dosiahla 27,744 mld. €.

Obr. 2

Zdroj: ŠÚ SR

Výrazné zrýchlienie dynamiky rastu úhrnnej cenovej hladiny v hospodárstve bolo aj v 1. štvrtroku 2023 v rozhodujúcej miere spôsobené cenami importovanými z vonkajšieho ekonomického prostredia. Deflátor dovozu tovarov a služieb stúpol v 1. štvrtroku 2023 o 18,0%, čo je rast porovnateľný s tým, ktorý zaznamenal

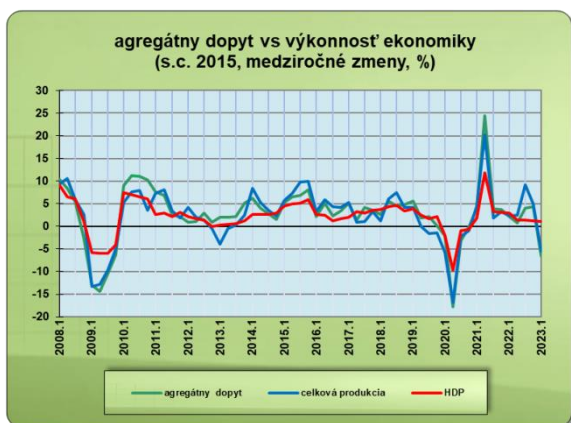
v roku 2022 (o 19,3% v priemere)². Inflačný charakter domáceho ekonomického prostredia sa tým posilnil ešte výraznejšie ako v roku 2022. Vyplýva to z deflátoru celkovej produkcie v hospodárstve, ktorý v roku 2022 vzrástol o 15,0% (v priemere) a v 1. štvrtroku 2023 stúpol o 18,4%.

Vzostup deflátoru celkovej produkcie v hospodárstve mal dopad na ceny vývozu, ako aj na spotrebiteľské ceny. Deflátor vývozu tovarov a služieb vzrástol v 1. štvrtroku 2023 o 14,7%, čiže takmer identicky ako v roku 2022 (o 14,6% v priemere). Avšak v porovnaní s rastom deflátoru dovozu tovarov a služieb i deflátoru celkovej produkcie bol jeho rast (aj) v 1. štvrtroku 2023 miernejší. Pokiaľ ide o spotrebiteľské ceny, tlak na ich rast, ktorý generovali nákladové i dopytové faktory, bol silnejší ako v roku 2022, pretože vzostup jadrovej inflácie pokračoval aj počas prvých troch mesiacov tohto roka (viac v časti *Spotrebiteľské ceny*).

K oslabeniu rastu výkonnosti hospodárstva došlo primárne vplyvom agregátneho dopytu, ktorý bol negatívnymi rizikami zasiahnutý omnoho viac ako sme predpokladali pred tromi mesiacmi. Reálne totiž v 1. štvrtroku 2023 poklesol až o 6,5% (obr. 3), na čom sa podieľal domáci i vonkajší dopyt. Prvý z nich klesol o 8,5%, druhý o 4,7%, čo vyústilo k poklesu celkovej produkcie v hospodárstve reálne o 5,5%. Hrubá pridaná hodnota v hospodárstve však napriek tomu vzrástla (aj) v 1. štvrtroku 2023 (o 3,8%), pretože pokles medzispotreby v hospodárstve bol rádovo vyšší ako pokles celkovej produkcie v hospodárstve (o 10,7% vs o 5,5%).

² Cena ropy *Brent* na svetovom trhu dosiahla v 1. štvrtroku 2023 cca 81 USD/barel a na medziročnej báze klesla takmer o 20% (v priemere). Na rast deflátoru dovozu tovarov a služieb teda mala výrazný tlmiači vplyv.

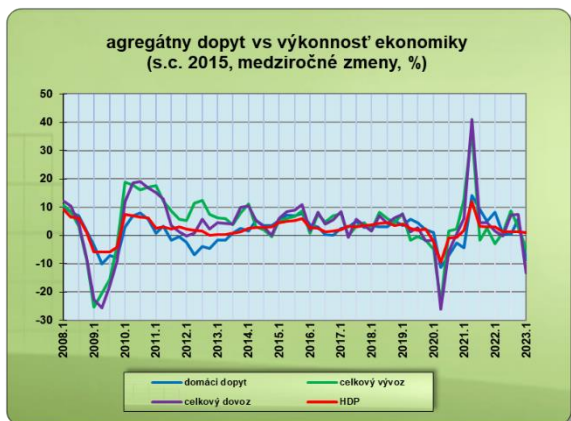
Obr. 3

Zdroj: ŠÚ SR

Keďže tvorba domácich zdrojov (vyjadrená tvorbou reálneho HDP) mierne vzrástla (o 1,0%), zatiaľ čo agregátny dopyt v 1. štvrťroku 2023 naopak poklesol (o 6,5%), jeho vecnú skladbu bolo možné pokryť menším objemom zdrojov dovezených zo zahraničia (obr. 4). Objem dovozu tovarov a služieb sa totiž v 1. štvrťroku 2023 znížil až o 13,3% (viac v časti *Zahraničný obchod - saldo obchodnej bilancie*). Na úplnom pokrytí vecnej skladby agregátneho dopytu sa však podieľali aj zdroje zo zásob v hospodárstve, pretože ich stav v bežných cenách sa v 1. štvrťroku 2023 znížil o 0,697 mld. €. Znížil sa teda dva štvrťroky po sebe, čo je z hľadiska sezónnosti vo vývoji zásob atypický jav.

Obr. 4

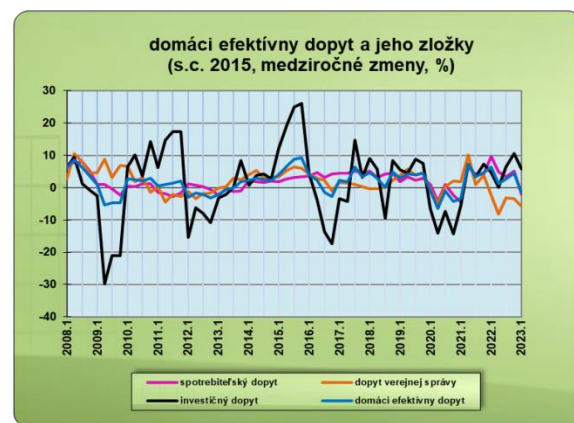

Zdroj: ŠÚ SR

Pokles domáceho dopytu ako celku v 1. štvrťroku 2023 o 8,5% spôsobili dve z troch hlavných zložiek jeho štruktúry (obr.

5). Bola to konečná spotreba domácností (KSD; spotrebiteľský dopyt) a konečná spotreba verejnej správy (KSVS; dopyt verejného sektora), zatiaľ čo tvorba hrubého fixného kapitálu (THFK; investičný dopyt) vzrástla. Domáci efektívny dopyt ako celok, ktorý nezohľadňuje vplyv zmeny stavu zásob v hospodárstve, v 1. štvrťroku 2023 klesol o 1,4%, teda výrazne menej ako domáci dopyt.

Obr. 5

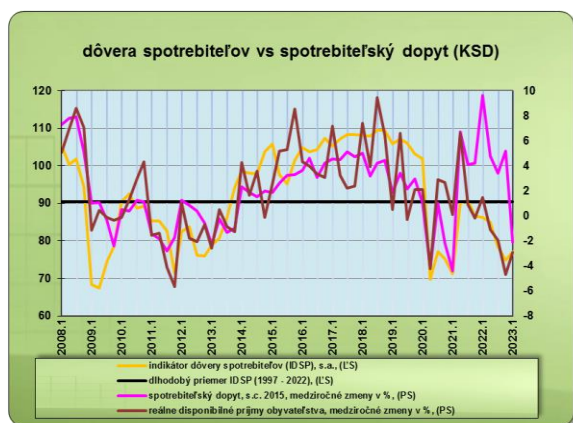
Zdroj: ŠÚ SR

KSD v stálych cenách zaznamenala v 1. štvrťroku 2023 na medziročnej báze pokles o 2,1% (obr. 6). Pokles spotrebiteľského dopytu sa všeobecne očakával, najmä v kontexte vysokej inflácie. Spôsobil ho hlavne bazický efekt (KSD v 1. štvrťroku 2022 vzrástla o 9,6%), nie zmena v správaní sa spotrebiteľov v zmysle vzostupu sklonu obyvateľstva k úsporám. Miera hrubých úspor obyvateľstva sa totiž aj v 1. štvrťroku 2023 znížila, mimochodom už piaty štvrťrok po sebe. Klesla na 3,6% a bola o 0,8 p. b. nižšia ako v 1. štvrťroku 2022.

Pretrvávajúci pokles sklonu obyvateľstva k úsporám je prekvapujúci najmä v tom kontexte, že reálne disponibilné príjmy domácností (hlavný zdroj financovania KSD) klesli už štvrtý štvrťrok po sebe. Nominálne disponibilné príjmy domácností v 1. štvrťroku 2023 síce stúpili o 11,8%, ale vplyvom vysokej inflácie reálne klesli o 2,9%. Rast nominálnych

disponibilných príjmov domácností ovplyvnili bežné príjmy domácností, ktoré vzrástli o 11,4% a bežné výdavky domácností, ktoré stúpili o 10,4%. Hlavnými zdrojmi rastu bežných príjmov domácností boli celková zamestnanosť v hospodárstve aj priemerná mesačná nominálna mzda v hospodárstve na makroúrovni. Zatiaľ čo v prípade celkovej zamestnanosti sa rast v 1. štvrťroku 2023 spomalil, v prípade priemernej mesačnej nominálnej mzdy sa naopak zrýchlil (viac v častiach *Zamestnanosť a nezamestnanosť v hospodárstve*, resp. *Nominálna a reálna mzda v hospodárstve*).

Obr. 6

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

KSVS v stálych cenách v 1. štvrťroku 2023 poklesla o 5,8%. Jej pokles teda trvá už päť štvrťrokov po sebe. Vplyvom vysokého rastu deflátoru KSVS o 15,6% však KSVS v bežných cenách vzrástla o 8,9%, čo je prírastok takmer zhodný s tým, ktorý dosiahla v 1. štvrťroku 2022. Podporný účinok na rast KSVS v bežných cenách mali aj úhrady zdravotných poisťovní, ktoré vzrástli o 8,6%, teda o polovicu menej ako v 1. štvrťroku 2022.

Napriek tomu, že dopyt vo verejnom sektore reálne poklesol, produkcia verejného sektora v bežných cenách v 1. štvrťroku 2023 vzrástla o 9,9%. K jej rastu prispela medzispotreba i hrubá pridaná hodnota vo verejnom sektore (vždy v b. c.), ale rast medzispotreby bol rádovo

vyšší ako rast hrubej pridanej hodnoty (o 12,6%, resp. o 8,8%). Na raste hrubej pridanej hodnoty sa podieľali odmeny zamestnancov i spotreba fixného kapitálu v tomto sektore. Rozhodujúci vplyv mali odmeny zamestnancov, ktoré v 1. štvrťroku 2023 vzrástli o 11,0%, zatiaľ čo spotreba fixného kapitálu stúpila len o 4,2% (vždy v b. c.). V prípade odmien zamestnancov ide o prírastok takmer až trojnásobne vyšší ako dosiahli v 1. štvrťroku 2022.

THFK vzrástla v 1. štvrťroku 2023 reálne o 5,7%, za očakávaniami však napriek tomu zaostala, pretože svoju úroveň z 1. štvrťroku 2019, teda pred globálnou pandemiou, stále nedosiahla (bola nižšia cca o 2,5%). Príčinou je investičný dopyt v oblasti strojov a zariadení, ktorý v 1. štvrťroku 2023 vzrástol reálne len o 2,8%, čo je len tretina jeho prírastku v 1. štvrťroku 2022. Pokiaľ ide o investičný dopyt v oblasti budov a stavieb, relatívne silný reálny rast, ktorý dosahuje od 3. štvrťroku 2022 pokračoval aj v 1. štvrťroku 2023, kedy stúpol o 8,9%.

Zo sektorovej štruktúry THFK v bežných cenách vyplýva, že tlmiaci vplyv na rast investičného dopytu v hospodárstve pramenil v 1. štvrťroku 2023 len z verejného sektora, v ktorom THFK poklesla o 8,3% (v b. c.). Vo všetkých ostatných sektoroch THFK v bežných cenách v 1. štvrťroku 2023 naopak výrazne vzrástla - v sektore nefinančných korporácií to bolo o 31,6%, vo finančných korporáciách o 18,1% a v sektore domácností o 13,4%.

Skutočnosť, že napriek poklesu domáceho dopytu sa výkonnosť hospodárstva v 1. štvrťroku 2023 zvýšila, znamená, že zdrojom jej rastu bol len čistý vývoz (obr. 7). Ide o model rastu výkonnosti hospodárstva, ktorý sa naposledy v praxi presadil pred dvomi rokmi, t.j. v 1. štvrťroku 2021. Striedanie modelov rastu výkonnosti hospodárstva, ku ktorému

dochádzalo vplyvom nestability makroekonomického prostredia v rokoch 2021 a 2022, teda pokračuje. Zásadný vplyv na model rastu výkonnosti hospodárstva, ktorý sa presadil v 1. štvrťroku 2023, mala obchodná bilancia. Z deficitnej, ktorou bola v každom štvrťroku 2022, sa totiž v 1. štvrťroku 2023 zmenila na prebytkovú (viac v časti *Zahraničný obchod - saldo obchodnej bilancie*).

Obr. 7

Zdroj: ŠÚ SR

Aktualizovaný odhad priebehu ekonomického cyklu u nás v horizonte krátkodobej predikcie je založený na informáciách o očakávanom vývoji v relevantnom vonkajšom ekonomickom prostredí (uvedený vyššie). Okrem toho prihliada aj na výsledky KSP za apríl a máj 2023, z ktorých vyplýva, že stabilizácia domácej ekonomickej klímy, ktorá prebiehala v 1. štvrťroku 2023, pokračovala aj v apríli a máji. Zatiaľ čo v apríli IES vzrástol, v máji naopak poklesol, hlavne vplyvom výrazného poklesu dôvery podnikateľov v priemysle.

Rozsah negatívnych rizík s potenciálom viac či menej ovplyvniť vývoj domáceho i vonkajšieho dopytu, je však stále veľmi široký, najmä kvôli vojne na Ukrajine, ktorá pokračuje. Na druhej strane, za pozitívne riziko možno považovať potenciálne zrýchlenie čerpania eurofondov a iných zdrojov, ktoré SR má

k dispozícii. Z tohto hľadiska je potrebné vnímať nižšie prezentovaný odhad výkonnosti slovenskej ekonomiky, ako aj odhady všetkých ostatných makroekonomických ukazovateľov slovenskej ekonomiky v horizonte krátkodobej predikcie. Miera neurčitosti ohľadom ďalšieho priebehu ekonomického cyklu u nás zostáva teda stále veľmi vysoká.

V kontexte, ktorý je uvedený vyššie, možno očakávať, že agregátny dopyt sa bude z hlbokého poklesu, ktorý zaznamenal v 1. štvrťroku 2023, zotavovať len postupne. Oživenie jeho rastu na medzročnej báze sa preto javí ako najskôr možné až v priebehu 2. polroka tohto roku. Napriek tomu sa v súčasnosti nedá úplne vylúčiť ani možnosť, že agregátny dopyt oproti roku 2022 poklesne. V dôsledku toho by mal byť aj rast výkonnosti hospodárstva v tomto roku nižší ako v roku 2022.

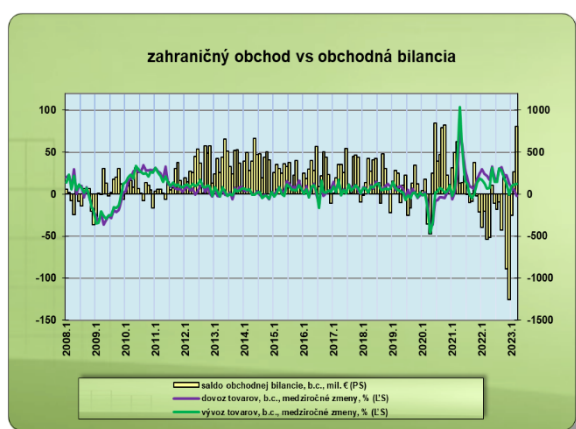
Odhadujeme, že rast tvorby reálneho HDP sa spomalí z 1,7% v roku 2022 na 1,1% v roku 2023 (vždy v priemere). Rast deflátoru HDP, t.j. úhrnnej cenovej hladiny v hospodárstve by sa mal naopak zrýchliť - v tom istom období zo 7,5% na 10,5% (vždy v priemere). Na základe týchto odhadov by sa mala tvorba nominálneho HDP v roku 2023 zvýšiť v priemere o 11,8% a dosiahnuť 122,545 mld. €.

3 ZAHRANIČNÝ OBCHOD - SALDO OBCHODNEJ BILANCIE

Podľa predbežných štatistických údajov sa vývoz tovarov v bežných cenách zvýšil v 1. štvrťroku 2023 o 11,4% (v priemere) a dosiahol 27,668 mld. €, pričom dvojciferný prírastok zaznamenal v každom z prvých troch mesiacov (obr. 8). Dovoz tovarov v bežných cenách však v 1. štvrťroku 2023 stúpol len o 3,3% (v

priemere) a činil 26,850 mld. €³. Na rozdiel od vývozu tovarov, ktorého rast sa od začiatku tohto roka mierne zrýchľuje, rast dovozu tovarov sa naopak spomaľuje, do značnej miery aj vplyvom bázičného efektu⁴. V marci na medziročnej báze dokonca poklesol o 2,1%, v dôsledku čoho dosiahla obchodná bilancia v tom istom mesiaci prebytok 0,804 mld. €. Porovnateľne vysoký mesačný prebytok bol v obchodnej bilancii predtým zaznamenaný v októbri 2020.

Obr. 8

Zdroj: ŠÚ SR

Vývoz tovarov ako celok dosahuje dvojciferné prírastky hlavne vďaka silnému dopytu po osobných automobiloch v zahraničí. Vývoz tovarov očistený o vplyv vývozu osobných automobilov sa totiž zvýšil v 1. štvrtroku 2023 len o 3,9%, zatiaľ čo v roku 2022 stúpol o 17,5% (vždy v priemere). Pokiaľ ide o vývoz osobných automobilov, v 1. štvrtroku 2023 stúpol takmer o 36% (v priemere v b. c.) a dosiahol 7,896 mld. €, čo na štvrtročnej báze predstavuje jeho nové historické maximum. Zároveň to predstavuje 28,5%

celkového vývozu tovarov v bežných cenách v tom istom štvrtroku.

Veľmi nízky rast dovozu tovarov (zdrojov dovezených zo zahraničia) ide na vrub dovozu tovarov pre výrobnú spotrebu, ktorý výrazne poklesol. Dovoz uhľovodíkových palív (ropy, zemného plynu) sa totiž v 1. štvrtroku 2023 znížil o 31,5%, dovoz surovín o 4,5% (vždy v priemere v b. c. podľa údajov klasifikácie BEC). Výrazne sa totiž oslabil dopyt po zdrojoch z dovozu, a to hlavne pre medzispotrebu v hospodárstve, ktorá reálne klesla o vyše 10%. Spomenúť však treba aj vplyv poklesu cien energetických komodít (vrátane ceny ropy) na svetovom trhu.

Dopad dovozu tovarov pre výrobnú spotrebu na pokles celkového dovozu tovarov bol tlmený dovozom pre konečnú spotrebu aj dovozom tovarov investičného charakteru. Prvý z nich vzrástol v 1. štvrtroku 2023 o vyše 13%, druhý o 7% (vždy v priemere). V rámci dovozu pre konečnú spotrebu vzrástol dovoz osobných automobilov o vyše 60%, dovoz potravín o 12,5% a dovoz spotrebného tovaru o 3,5% (vždy v priemere).

Vďaka vysokému prebytku v marci dosiahla obchodná bilancia prebytok aj kumulatívne za prvé tri mesiace tohto roka, ktorý činil 0,818 mld. €. Na štvrtročnej báze ide o jej prvý prebytok od 4. štvrtroka 2021, keďže v roku 2022 skončila každý štvrtrok s deficitom. Mimochodom, v 1. štvrtroku 2022 dosiahol deficit obchodnej bilancie 1,141 mld. €.

K zmene obchodnej bilancie z deficitnej na prebytkovú došlo jednak preto, že výrazne poklesol štrukturálny deficit v obchode s uhľovodíkovými palivami (z 3,090 mld. € v 1. štvrtroku 2022 na 1,792 mld. € v 1. štvrtroku 2023) a výrazne vzrástol štrukturálny prebytok v obchode s osobnými automobilmi (z 5,204 mld. €

³ Podľa údajov NBS za 1. štvrtrok 2023 dosiahol vývoz služieb 2,666 mld. € a dovoz služieb 2,435 mld. € (vždy v b. c.), čo znamená, že bilancia služieb dosiahla prebytok 0,231 mld. €. Kým vývoz služieb stúpol na medziročnej báze o 2,0%, dovoz služieb naopak poklesol o 2,5% (vždy v priemere).

⁴ V 1. štvrtroku 2022 totiž dovoz tovarov stúpol o vyše 25%, kým vývoz tovarov len o necelých 12% (vždy v priemere v b. c.).

na 6,924 mld. € v rovnakom období). Štrukturálny prebytok v obchode s osobnými automobilmi v 1. štvrťroku 2023 predstavuje jeho nové historické maximum.

Hlavné východisko pre odhad vývoja vývozu a dovozu tovarov v bežných cenách (vrátane obchodnej bilancie) v horizonte krátkodobej predikcie tvorili sezónne očistený vývoz a dovoz tovarov (spracoval ich ŠÚ SR) a sezónne očistené nové objednávky pre priemysel zo zahraničia a tuzemska (spracoval ich INFOSTAT) v 1. štvrťroku 2023. Zatiaľ čo sezónne očistený vývoz tovarov vzrástol o 3,5%, sezónne očistený dovoz tovarov naopak klesol o 3,9%, pričom sezónne očistené nové objednávky pre priemysel ako celok vzrástli o 6,6% (vždy v b. c. a v priemere oproti 4. štvrťroku 2022). K rastu sezónne očistených nových objednávok ako celku prispeli nové objednávky zo zahraničia i tuzemska (obr. 9). Prvé z nich stúpili v rovnakom období o 7,9%, druhé o 2,1%.

Obr. 9

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné prepočty

V kontexte, ktorý je uvedený vyššie, možno očakávať, že rast vývozu a dovozu tovarov v bežných cenách bude pokračovať aj v najbližších mesiacoch. Významný podporný vplyv na ich rast budú totiž mať - tak ako v 1. štvrťroku 2023 - aj ceny vývozu a dovozu tovarov. Naopak, bázičský efekt, ktorý mal v 1. štvrťroku 2023 silný tlmiaci vplyv len na

rast dovozu tovarov, by mal od 2. štvrťroka 2023 tmiť už aj rast vývozu tovarov (vždy v b. c.). Napriek tomu sa domnievame, že rast dovozu tovarov bude zaostávať za rastom vývozu tovarov aj v horizonte predikcie, avšak menej ako v 1. štvrťroku 2023. Na základe uvedených predpokladov odhadujeme, že deficit obchodnej bilancie klesne zo 4,3 mld. € v roku 2022 na cca 0,5 mld. € v roku 2023.

4 SPOTREBITEĽSKÉ CENY

Rast spotrebiteľských cien (meraný pomocou CPI) prispel aj v 1. štvrťroku 2023 významnou mierou k rastu úhrnnej cenovej hladiny v hospodárstve (meraného pomocou deflátoru HDP). CPI sa totiž v januári až marci na medzimesačnej báze zvýšil v priemere o 1,59%, čo je rast nižší len o 0,19 p. b. ako zaznamenal v 1. štvrťroku 2022. Zároveň sa však ukazuje, že trend vzostupu celkovej inflácie, ktorý začal vo februári 2021, už zrejme kulminoval, a to na úrovni 15,4% (obr. 10). Celková inflácia totiž uvedenú úroveň dosiahla opakovane v novembri a decembri 2022 a februári 2023, pričom v januári a marci tohto roka bola pod ňou (činila 15,2%, resp. 14,7%). Vďaka tomu sa priemerná miera celkovej inflácie znížila z 15,2% vo 4. štvrťroku 2022 na 15,1% v 1. štvrťroku 2023, čo na štvrťročnej báze predstavuje jej prvý pokles od 1. štvrťroka 2021.

K poklesu celkovej inflácie došlo len vďaka regulovaným cenám, pretože rast jadrovej inflácie pokračoval aj v 1. štvrťroku 2023. Rast regulovaných cien sa totiž na základe rozhodnutia ÚRSO spomalil z 11,8% vo 4. štvrťroku 2022 na 11,3% v 1. štvrťroku 2023⁵, zatiaľ čo jadrová inflácia

⁵ V štruktúre regulovaných cien sa ceny plynu pre domácnosti zvýšili v 1. štvrťroku 2023 o 5,5%, ceny tepla o 15,3%, ceny vodného a stočného o 14,0%, zatiaľ čo ceny elektrickej energie pre domácnosti sa znížili o 1,1% (vždy v priemere).

v rovnakom období naopak vzrástla z 15,7% na 16,4% (vždy v priemere)⁶. K rastu jadrovej inflácie prispel hlavne pokračujúci rast cien potravín (vrátane nealkoholických nápojov). Ceny potravín boli v 1. štvrťroku 2023 na medziročnej báze vyššie v priemere o 27,8%, teda o 0,5 p. b. viac ako vo 4. štvrťroku 2022.

Obr. 10

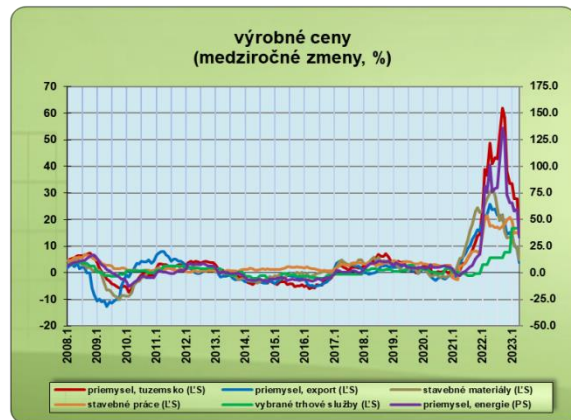
Zdroj: ŠÚ SR

Vzostup jadrovej inflácie pokračoval nielen vplyvom cien potravín. Rast tých spotrebiteľských cien, ktoré jadrovú infláciu ovplyvňujú, sa totiž v 1. štvrťroku 2023 zrýchlil vo všetkých ostatných kategóriách COICOP, okrem cien v doprave. Ceny v doprave teda tlmia jadrovú i celkovú infláciu už deväť mesiacov (od júla 2022), najmä prostredníctvom cien pohonných hmôt. Zatiaľ čo vo 4. štvrťroku 2022 boli pohonné hmoty na medziročnej báze drahšie v priemere o 15,0%, v 1. štvrťroku 2023 boli drahšie len o 0,6% (vplyv poklesu ceny ropy na svetovom trhu). Vďaka tomu sa výrazne spomalil tiež rast cien v doprave - v rovnakom období z 11,6% na 5,9% (vždy v priemere).

Nákladové a dopytové faktory boli zdrojmi rastu inflácie aj v 1. štvrťroku 2023. Rozhodujúci vplyv majú stále nákladové

faktory, oproti 4. štvrťroku 2022 však čiastočne zoslabol. Dynamika rastu cien výrobcov v priemysle pre tuzemsko (meraná pomocou PPI), ako aj cien v stavebníctve (cien stavebných prác i stavebných materiálov) sa totiž spomalila, zatiaľ čo dynamika rastu cien vybraných trhových služieb sa naopak značne zrýchlila (obr. 11). V tejto súvislosti je pozitívnym javom najmä tá skutočnosť, že k spomaleniu rastu cien výrobcov v priemysle i stavebníctve došlo napriek vyššie spomínanému zrýchleniu rastu deflátoru dovozu tovarov a služieb (z 11,0% vo 4. štvrťroku 2022 na 18,0% v 1. štvrťroku 2023).

Obr. 11

Zdroj: ŠÚ SR

Rast PPI pre tuzemsko, ktorý vyjadruje súhrnný vplyv nákladových faktorov generovaný priemyslom, sa spomalil zo 43,3% vo 4. štvrťroku 2022 na 29,6% v 1. štvrťroku 2023 (vždy v priemere). Tlmiaci vplyv na jeho rast mali najmä ceny výrobcov (dodávateľov) elektrickej energie, plynu a pary, ktorých rast sa v rovnakom období spomalil z 89,1% na 60,8% (vždy v priemere). V tejto súvislosti možno uviesť, že v septembri 2022, kedy ich rast kulminoval, boli na medziročnej báze vyššie o 136,2%. K spomaleniu rastu PPI pre tuzemsko v 1. štvrťroku 2023 prispeli okrem cien výrobcov elektrickej energie aj ceny výrobcov v spracovateľskom priemysle. V marci

⁶ V EÚ sa jadrová inflácia zvýšila zo 14,6% vo 4. štvrťroku 2022 na 15,9% v 1. štvrťroku 2023 (vždy v priemere).

2023 ich rast na medziročnej báze klesol pod 10%, k čomu došlo prvýkrát od septembra 2021.

Na rozdiel od nákladových faktorov vplyv dopytových faktorov na rast celkovej inflácie v 1. štvrťroku 2023 zosilnel. Svedčí o tom tzv. dopytová inflácia, ktorú NBS meria pomocou indexu cien obchodovateľných tovarov (bez pohonných hmôt) a indexu cien trhových služieb. Dopytová inflácia vzrástla z 12,0% vo 4. štvrťroku 2022 na 13,3% v 1. štvrťroku 2023 (vždy v priemere). K jej rastu prispeli ceny obidvoch zložiek jej štruktúry, ale vplyv cien trhových služieb bol relatívne silnejší. Zatiaľ čo rast cien obchodovateľných tovarov (bez pohonných hmôt) sa v rovnakom období zrýchlil z 10,9% na 11,7%, v prípade cien trhových služieb ide o zrýchlenie rastu zo 13,4% na 15,2% (vždy v priemere). V porovnaní s celkovou infláciou bola teda dopytová inflácia aj v 1. štvrťroku 2023 nižšia (obr. 12).

Obr. 12

Zdroj: NBS, ŠÚ SR, vlastné prepočty

Tlak na rast spotrebiteľských cien bol relatívne silný aj v apríli 2023, ale oproti 1. štvrťroku 2023 zoslabol. CPI totiž stúpol na medzimesačnej báze o 0,6%, čo je prírastok o 1 p. b. nižší ako jeho priemerný medzimesačný prírastok za január až marec 2023. Významnou mierou k tomu prispeli aj ceny potravín, ktoré oproti marcu 2023 stúpili len o 0,2%, čo je

v tomto prípade prírastok až o 2 p. b. nižší ako ich priemerný medzimesačný prírastok za prvé tri mesiace tohto roka. Vďaka tomu sa rast cien potravín na medziročnej báze spomalil z 28,1% v marci na 25,4% v apríli. Celková inflácia klesla v rovnakom období zo 14,7% na 13,8%, jadrová inflácia zo 16,0% na 14,7% a čistá inflácia, ktorá vplyv cien potravín nezohľadňuje, z 12,0% na 11,2%.

K oslabeniu tlaku na rast spotrebiteľských cien v apríli prispeli nákladové i dopytové faktory. PPI pre tuzemsko totiž dva mesiace po sebe (v marci i apríli) na medzimesačnej báze poklesol, najmä vplyvom cien výrobcov elektrickej energie, ako aj cien výrobcov v spracovateľskom priemysle. Okrem toho sa v apríli na medzimesačnej báze spomalil rast cien stavebných prác, ceny stavebných materiálov dokonca mierne poklesli. Pokiaľ ide o dopytové faktory, na ich tlmiaci vplyv poukazuje tzv. dopytová inflácia, ktorá tiež dva mesiace po sebe poklesla – v marci na 13,1%, v apríli na 12,3%.

V kontexte, ktorý je uvedený vyššie, sa v súčasnosti všeobecne očakáva, že pokles celkovej inflácie, ktorý začal v marci 2023, by mal pokračovať. Rast úhrnnej hladiny spotrebiteľských cien bude totiž primárne tlmiený bazickým efektom, ktorého vplyv bude smerom ku koncu horizontu krátkodobej predikcie narastať. Tlmiaci vplyv na jej rast budú zrejme generovať aj ceny potravín, čo možno predpokladať na základe znakov ich stabilizácie v apríli. Navyše, výsledky KSP z apríla a mája 2023 o očakávanom vývoji výrobných cien tiež signalizujú, že aj nákladové faktory by mali v najbližších troch mesiacoch tlak na rast spotrebiteľských cien skôr tmiť ako zvyšovať, a to vo všetkých štyroch odvetviach (obr. 7 v Prílohe).

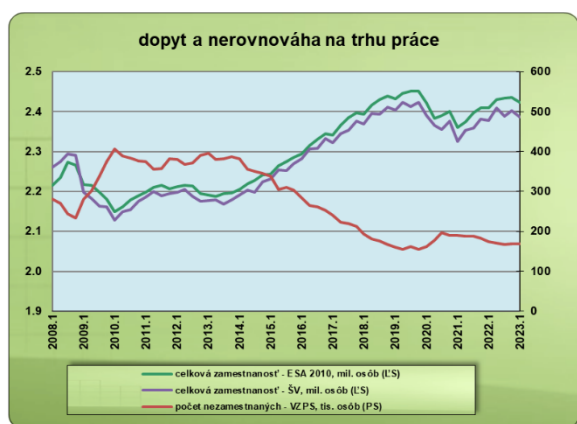
Na základe uvedených predpokladov očakávame, že pokles celkovej inflácie

bude mierny a postupný. Na dvojcifernej úrovni sa zrejme udrží ešte ďalšie štyri mesiace a v septembri, teda po 18 mesiacoch, by mala klesnúť pod 10%. Odhadujeme, že v decembri 2023 sa zníži na 7,7%, pričom priemerná miera celkovej inflácie v roku 2023 by mala predstavovať 11,4%. Bola by teda o 1,4 p. b. nižšia ako v roku 2022.

5 ZAMESTNANOSŤ A NEZAMESTNANOSŤ V HOSPODÁRSTVE

Slabý rast výkonnosti hospodárstva v 1. štvrťroku 2023 mal za následok, že rast dopytu na trhu práce sa tiež značne spomalil. Z tohto hľadiska však vývoj situácie na trhu práce nebol prekvapením, keďže útlm rastu dopytu na ňom začal už v 3. štvrťroku 2022 (obr. 13 a 14). Oslabenie rastu dopytu na trhu práce bolo zaznamenané podľa všetkých troch metodík (štatistické výkazníctvo (ŠV), VZPS a ESA2010), pomocou ktorých ŠÚ SR monitoruje a vykazuje vývoj celkovej zamestnanosti v hospodárstve. V tomto kontexte nie je prekvapením ani skutočnosť, že počet nezamestnaných osôb od 4. štvrťroku 2022, teda dva štvrťroky po sebe mierne vzrastá.

Obr. 13

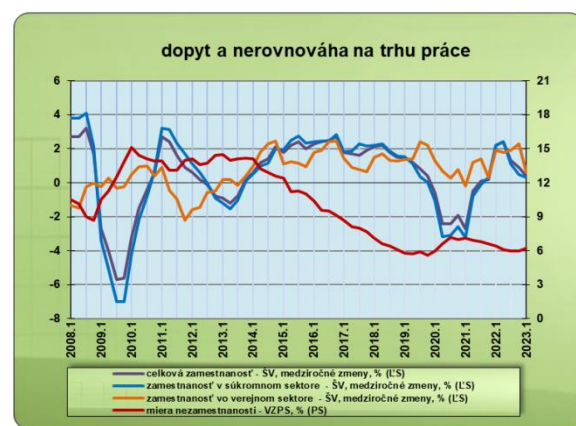

Zdroj: ŠÚ SR

Podľa ŠV sa celkový počet zamestnaných osôb v hospodárstve zvýšil v 1. štvrťroku

2023 na medziročnej báze o 0,4% (cca o 9,5 tisíc osôb), podľa VZPS stúpol o 0,3% (cca o 6,5 tisíc osôb) a podľa ESA 2010 vzrástol o 0,5% (cca o 13 tisíc osôb). Skutočnosť, že rast celkovej zamestnanosti podľa VZPS bol v absolútnom i relatívnom vyjadrení najnižší, je výlučne dôsledkom poklesu počtu pracujúcich v hospodárstve na základe domáceho konceptu o 0,1% (cca o 2,5 tisíc osôb). Počet krátkodobu migrujúcich za prácou do zahraničia (s pobytom do 1 roka), teda druhá hlavná zložka štruktúry celkovej zamestnanosti podľa VZPS, v 1. štvrťroku 2023 naopak na medziročnej báze vzrástol o 8,2% (cca o 9 tisíc osôb) a dosiahol zhruba 119 tisíc osôb (obr. 15)⁷.

Obr. 14

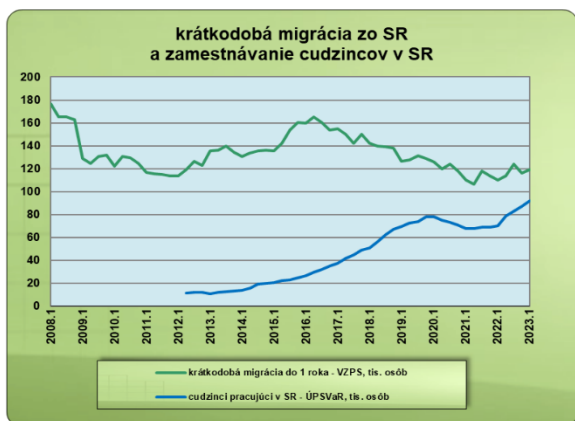
Zdroj: ŠÚ SR

V dôsledku slabého rastu výkonnosti hospodárstva, ktorý pretrváva už 4 štvrťroky po sebe (od 2. štvrťroku 2022), sa pokles počtu nezamestnaných osôb podľa VZPS na medziročnej báze výrazne spomalil. Zatiaľ čo v roku 2022 sa ich počet znížil o 9,2% (v priemere), v 1. štvrťroku 2023 klesol len o 2,9%. Na medzikvartálnej báze sa však znižovanie ich počtu nielen

⁷ Podľa údajov ÚPSVaR sa počet cudzincov, ktorí pracujú v SR, zvyšuje aj od začiatku tohto roka. V apríli 2023 ich počet vzrástol cca na 94 tisíc, čo je oproti decembru 2022 viac cca o 6 tisíc osôb. Súvisí to najmä s vojnou na Ukrajine, pretože stúpa hlavne počet odídencov z Ukrajiny pracujúcich u nás. Kým vo februári 2022 to bolo cca 20 tisíc osôb, v apríli 2023 cca 36 tisíc osôb.

zastavilo, ale ich počet mierne vzrastá. V posledných dvoch štvrtrokoch sa zvýšil zhodne zhruba o tisíc osôb a v 1. štvrtroku 2023 dosiahol cca 170 tisíc osôb. Miera nezamestnanosti podľa VZPS stúpila v 1. štvrtroku 2023 na 6,2%. Oproti 1. štvrtroku 2022 síce o 0,2 p. b. klesla, ale oproti 4. štvrtroku 2022 naopak o 0,1 p. b. vzrástla.

Obr. 15

Zdroj: ŠÚ SR, ÚPSVaR

Spomalenie rastu celkovej zamestnanosti v hospodárstve v 1. štvrtroku 2023 bolo dôsledkom oslabenia dopytu po práci v súkromnom i verejnom sektore. V súkromnom sektore sa zamestnanosť ako celok zvýšila na medziročnej báze o 0,3% a dosiahla 1 878,2 tisíc osôb, vo verejnom sektore stúpila o 0,6% a činila 509,5 tisíc osôb (vždy v priemere podľa ŠV)⁸. Inak

povedané, z celkového počtu cca 9,5 tisíc nových pracovných miest, ktoré v 1. štvrtroku 2023 pribudli na medziročnej báze v hospodárstve, vzniklo zhruba 6,5 tisíc v súkromnom sektore a približne 3,0 tisíc vo verejnom sektore.

Vzhľadom na to, že rast dopytu na trhu práce bol v 1. štvrtroku 2023 na medziročnej báze veľmi slabý, celková zamestnanosť v hospodárstve na medzikvartálnej báze poklesla, a to podľa všetkých troch metódik. Podľa VZSP ubudlo v hospodárstve oproti 4. štvrtroku 2022 cca 44 tisíc pracovných miest, podľa ŠV to bolo cca 15 tisíc a podľa ESA2010 cca 12 tisíc. Pokiaľ ide o úbytok pracovných miest v hospodárstve podľa ŠV, v súkromnom sektore ich zaniklo cca 12 tisíc, vo verejnom sektore cca 3 tisíc.

V súkromnom sektore bol úbytok počtu pracovných miest oproti 4. štvrtroku 2022 zaznamenaný skoro v polovici odvetví. Absolútne najvyšší bol zaznamenaný vo veľkoobchode a maloobchode, kde ich ubudlo cca 7 tisíc, v stavebníctve cca 3 tisíc (aj vplyvom sezónnosti), vo finančných a poisťovacích činnostiach a v administratívnych činnostiach zhodne cca 2 tisíc, v ubytovacích a stravovacích službách menej ako tisíc.

Pozitívnym javom je, že v priemysle, v ktorom sa počet pracovných miest počas minulého roka sústavne znižoval, ich oproti 4. štvrtroku 2022 pribudlo približne 4,5 tisíc. To znamená, že v priemysle pracovalo v 1. štvrtroku 2023 cca 515 tisíc osôb, čo však bolo cca o 3 tisíc pracovných miest menej ako v 1. štvrtroku 2022 a zároveň až o 37 tisíc menej ako vo 4. štvrtroku 2019, teda bezprostredne pred pandémiou. V gastro sektore, kde patria ubytovacie a stravovacie služby, pracovalo v 1. štvrtroku 2023 približne 57 tisíc osôb, čo je oproti ich počtu tesne pred pandémiou zhruba o 6 tisíc osôb menej.

⁸ Súkromný a verejný sektor sú v tomto dokumente vymedzené na základe štatistickej klasifikácie ekonomických činností (SK NACE Rev. 2), ktorú ŠÚ SR uplatňuje v rámci štvrtročného štatistického výkazníctva. Súkromný sektor zahŕňa poľnohospodárstvo (vrátane lesníctva a rybolovu), priemysel, stavebníctvo, veľkoobchod a maloobchod (vrátane opravy motorových vozidiel), dopravu a skladovanie, ubytovacie a stravovacie služby, informácie a komunikáciu, finančné a poisťovacie činnosti, činnosti v oblasti nehnuteľností, odborné, vedecké a technické činnosti, administratívne služby, umenie (vrátane zábavy a rekreácie) a ostatné činnosti. Verejný sektor zahŕňa verejnú správu a obranu (vrátane povinného sociálneho zabezpečenia), vzdelávanie, zdravotníctvo a sociálnu pomoc.

Vo verejnom sektore sa počet pracovných miest oproti 4. štvrťroku 2022 znížil v dvoch z troch odvetví. V zdravotníctve ich ubudlo 3 tisíc, vo verejnej správe a obrane cca 650, v odvetví vzdelávania ich naopak pribudlo približne tisíc. V odvetví vzdelávania pracovalo v 1. štvrťroku 2023 zhruba 183 tisíc osôb, čo na medziročnej báze predstavuje nárast o 1,6%. V zdravotníctve a vo verejnej správe, kde v 1. štvrťroku 2023 pracovalo cca 175 tisíc, resp. cca 152 tisíc osôb, sa ich počet na medziročnej báze prakticky nemenil.

Očakávame, že slabý rast výkonnosti hospodárstva, ktorý odhadujeme v roku 2023, bude tlmiť dopyt na trhu práce aj v horizonte krátkodobej predikcie. Celková zamestnanosť v hospodárstve by si však mala udržať mierny rast, vďaka čomu by počet nezamestnaných osôb mal zotrvať v horizonte krátkodobej predikcie tesne pod úrovňou, ktorú dosiahol v 1. štvrťroku 2023. Inak povedané, nerovnováha na trhu práce by sa mala znižovať, avšak len veľmi miernym tempom. Signalizujú to niektoré relevantné informácie, ktoré boli dostupné v čase aktualizácie krátkodobej predikcie.

Z výsledkov KSP za apríl a máj 2023 vyplýva, že kým v priemysle a službách by mal dopyt po práci v najbližších troch mesiacoch skôr klesnúť, v stavebníctve a obchode by mal naopak skôr vzrásť (v Prílohe obr. 8). Väčšina firiem, okrem tých v odvetví služieb, zároveň avizuje klesajúci dopyt po ich produkcii. Signálom je aj počet voľných pracovných miest (VPM), ktorý v 1. štvrťroku 2023 podľa ŠV mierne poklesol a od začiatku tohto roka sa znižuje aj podľa údajov Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVaR)⁹.

⁹ Podľa údajov ÚPSVaR za apríl bolo k dispozícii cca 76 tisíc VPM, pričom celkový počet evidovaných nezamestnaných osôb predstavoval cca 174 tisíc osôb. Na jedno VPM teda v apríli pripadali viac ako

Z údajov ÚPSVaR tiež vyplýva, že počet evidovaných nezamestnaných osôb od februára tohto roka mierne klesá, a to vďaka znižujúcim sa počtom krátkodobo nezamestnaných osôb (do 12 mesiacov vrátane) i dlhodobo nezamestnaných osôb (viac ako 12 mesiacov). V apríli 2023 evidoval ÚPSVaR cca 101,5 tisíc krátkodobo nezamestnaných osôb a zhruba 72 tisíc dlhodobo nezamestnaných osôb. Oproti januáru 2023 sa ich počet v prvom prípade znížil o 5 tisíc, v druhom prípade klesol o 2 tisíc.

Na základe vývoja zamestnanosti v 1. štvrťroku 2023 a informácií uvedených vyššie odhadujeme, že celková zamestnanosť v hospodárstve vzrastie oproti roku 2022 o 0,4% podľa ŠV, resp. o 0,3% podľa VZPS (vždy v priemere). Podľa ŠV by teda v roku 2023 pribudlo cca 10 tisíc nových pracovných miest, podľa VZPS by sa ich počet zvýšil cca 8 tisíc (vždy v priemere oproti roku 2022). Na druhej strane, počet nezamestnaných osôb by mal oproti roku 2022 klesnúť cca o 5 tisíc a dosiahnuť cca 165 tisíc, pričom miera nezamestnanosti by sa mala znížiť zo 6,1% v roku 2022 na 6,0% v roku 2023 (vždy v priemere podľa VZPS).

dvaja evidovaní uchádzači o zamestnanie. Zo 76 tisíc VPM bolo zhruba 61 tisíc na západnom Slovensku, približne 9,5 tisíc na strednom Slovensku a cca 5,5 tisíc na východnom Slovensku. Z hľadiska počtu VPM, ktoré pripadajú na jedného nezamestnaného, je situácia najlepšia v Bratislavskom kraji, v ktorom je počet VPM cca 2,5 krát vyšší ako počet uchádzačov o zamestnanie. Aj v Trnavskom kraji prevyšuje počet VPM počet uchádzačov o zamestnanie. V ostatných krajoch SR je situácia opačná, teda počet uchádzačov o zamestnanie prevyšuje počet VPM. Najhoršia je situácia v Prešovskom kraji, kde na jedno VPM pripadá až 17 evidovaných nezamestnaných osôb.

6 NOMINÁLNA A REÁLNA MZDA V HOSPODÁRSTVE

Slabý rast výkonnosti, ktorý hospodárstvo zaznamenáva už od 2. štvrťroka 2022, ide primárne na vrub žiadneho, resp. veľmi nízkeho rastu súhrnnej produktivity práce v stálych cenách. V roku 2022 totiž zaznamenala len nulový rast a v 1. štvrťroku 2023 stúpila o 0,6%. Na druhej strane, súhrnná produktivita v bežných cenách vzrástla v dôsledku výrazného zrýchlenia dynamiky rastu úhrnnej cenovej hladiny v hospodárstve v 1. štvrťroku 2023 (deflátor HDP vzrástol na medziročnej báze o 11,9%) o 12,6%. Dynamika jej rastu sa teda tiež značne zrýchlila, keďže v roku 2022 vzrástla o 7,6% (v priemere). Pre rast priemernej mesačnej nominálnej mzdy v hospodárstve sa tým vytvoril relatívne veľký priestor. Jej rast sa v 1. štvrťroku 2023 tiež zrýchlil, ale oproti rastu súhrnnej produktivity práce v bežných cenách vzrástla relatívne menej (obr. 16).

Obr. 16

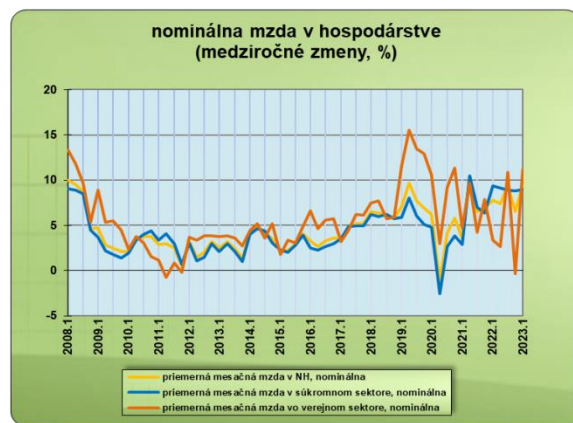

Zdroj: ŠÚ SR

Priemerná mesačná nominálna mzda v hospodárstve vzrástla v 1. štvrťroku 2023 o 9,5% a dosiahla 1327 €. K zrýchleniu jej rastu prispel len verejný sektor, pretože v súkromnom sektore sa rast nominálnej mzdy čiastočne spomalil (obr. 17). Vo verejnom sektore jej úroveň v 1. štvrťroku 2023 stúpila o 11,2% a dosiahla 1474 €, v súkromnom sektore vzrástla o 9,0% a činila 1287 € (vždy v priemere). Vplyvom

vysokej inflácie, ktorá v 1. štvrťroku 2023 dosiahla v priemere 15,1%, však reálna mzda v oboch sektoroch a tým aj v celom hospodárstve poklesla. Pokles reálnej mzdy v hospodárstve teda trvá už päť štvrťrokov po sebe, pričom v 1. štvrťroku 2023 sa znížila o 4,9%.

Obr. 17

Zdroj: ŠÚ SR

V súkromnom sektore sa rast nominálnej mzdy zrýchlil v 1. štvrťroku 2023 takmer vo všetkých odvetviach. Avšak výrazný útlm jej rastu v odvetví finančných a poisťovacích činností bol tou príčinou, ktorá spôsobila, že v súkromnom sektore sa rast nominálnej na medziročnej báze čiastočne spomalil. V uvedenom odvetví sa nominálna mzda v 1. štvrťroku 2023 totiž zvýšila len o 4,6%, v čom sa však odzrkadlil vplyv veľmi vysokej bázy pred roka, kedy v tomto odvetví nominálna mzda stúpila až o 19,8%. Toto odvetvie napriek tomu dosiahlo v 1. štvrťroku 2023 absolútne najvyššiu priemernú mesačnú mzdu 2642€.

V priemysle ako celku sa nominálna mzda v 1. štvrťroku 2023 zvýšila o 9,9% a dosiahla 1398€. Ešte výraznejšie stúpila v stavebníctve (o 14,8%), vo veľkoobchode a maloobchode (o 11,8%) či v odborných činnostiach (o 11,8%). Avšak relatívne najviac stúpila v ubytovacích a stravovacích službách (o 17,0%), vďaka čomu v tomto odvetví, ako v jedinom v súkromnom sektore, vzrástla aj reálna mzda.

Vo verejnom sektore sa rast nominálnej mzdy v 1. štvrťroku 2023 zrýchlil vo všetkých troch odvetviach, a to dosť výrazne. V odvetví vzdelávania sa nominálna mzda v 1. štvrťroku 2023 zvýšila o 13,1% na 1224€, v odvetví verejnej správy a obrany vzrástla o 10,4% na 1759 €, v odvetví zdravotníctva stúpila o 10,7% na 1487 €. Keďže vo všetkých troch odvetviach bol rast nominálnej mzdy nižší ako priemerná inflácia, reálna mzda v každom z nich v 1. štvrťroku 2023 tiež poklesla.

Rast výkonnosti hospodárstva, úhrnnej cenovej hladiny v hospodárstve a celkovej zamestnanosti v hospodárstve (podľa ŠV), ktorý odhadujeme pre rok 2023, implicitne znamená, že súhrnná produktivita práce v bežných cenách by v tomto roku vzrástla o 11,3%, v stálych cenách by však stúpila len o 0,7% (vždy v priemere). Rast nominálnej mzdy na makroúrovni však bude v tomto roku zrejme nižší ako rast súhrnnej produktivity práce v bežných cenách. Možno to očakávať aj napriek podpornému účinku, ktorý bude mať na rast nominálnej mzdy v hospodárstve v 2. polroku tohto roka zvýšenie nominálnych miezd vo verejnom sektore od septembra tohto roku¹⁰. Možno však očakávať, že z celoročného hľadiska zaostane rast nominálnej mzdy v hospodárstve za rastom produktivity práce v bežných cenách menej ako v 1. štvrťroku tohto roka.

Odhadujeme, že priemerná mesačná nominálna mzda v hospodárstve vzrastie oproti roku 2022 o 9,6%, čo znamená, že by mala dosiahnuť 1430 € (v priemere). Vzhľadom na priemernú infláciu 11,4%, ktorú odhadujeme pre rok 2023, by sa mal

pokles reálnej mzdy v hospodárstve zmierniť zo 4,5% v roku 2022 na 1,6 % v roku 2023 (v priemere).

Kontakt:

*Ján Haluška // haluska@infostat.sk
Branislav Pristáč // pristac@infostat.sk*

¹⁰ Platy zamestnancov v štátnej a verejnej správe sa od 1. septembra 2023 zvýšia o 10%, platy pedagogických a odborných zamestnancov, učiteľov vysokých škôl, vedeckých a výskumných pracovníkov sa zvýšia o 12%.

7 PRÍLOHA

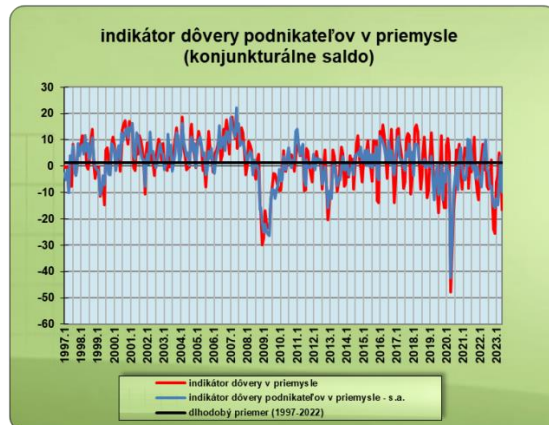
Vývoj kľúčových ukazovateľov konjunkturálnych prieskumov a spotrebiteľského barometra

Obr. 1

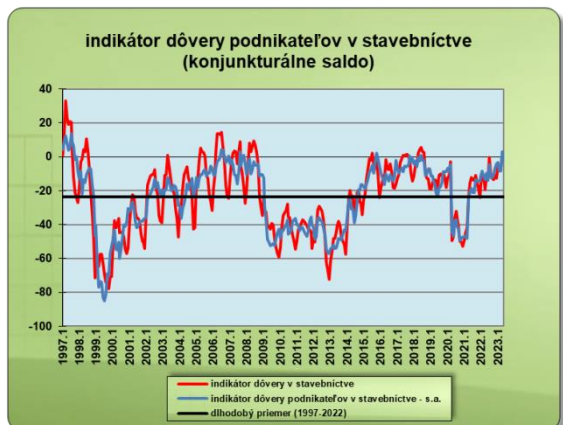
Zdroj: ŠÚ SR

Obr. 2

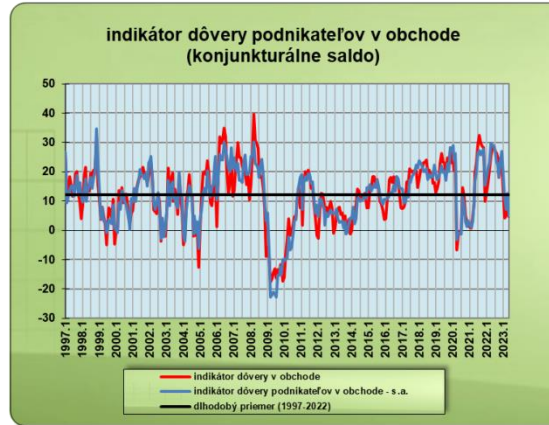
Zdroj: ŠÚ SR

Obr. 3

Zdroj: ŠÚ SR

Obr. 4

Zdroj: ŠÚ SR

Obr. 5

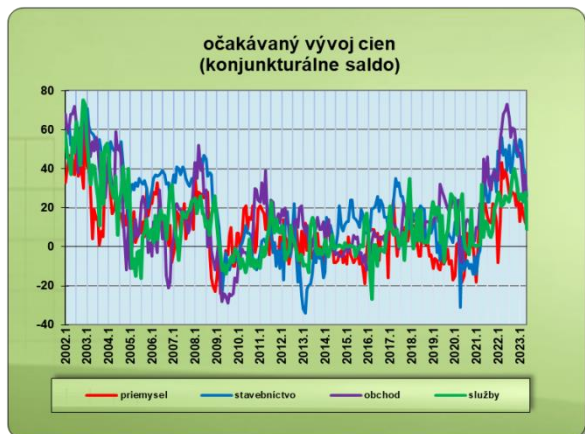
Zdroj: ŠÚ SR

Obr. 6

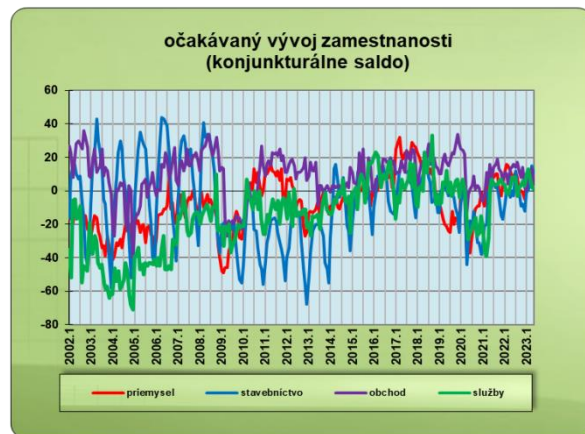
Zdroj: ŠÚ SR

Obr. 7

Zdroj: ŠÚ SR

Obr. 8

Zdroj: ŠÚ SR

Prognóza vývoja vybraných ukazovateľov na rok 2023

Ukazovateľ	1. štvrťrok 2023		Prognóza vývoja na rok 2023	
	absolútne	indexy	INFOSTAT	
		<u>1.Q.2023</u> 1.Q.2022	absolútne	Indexy <u>2023</u> 2022
Hrubý domáci produkt (mld. €) ¹⁾	27.7441	101.0	122.5448	101.1
Výberové zisťovanie pracovných síl				
Zamestnanosť (tis. osôb)	2 579.3	100.3	2 612.0	100.3
Miera nezamestnanosti (%)	6.2	x	5.9	x
Počet nezamestnaných (tis. osôb)	169.8	97.1	165.1	96.9
Priemerný počet zamestnancov (tis. osôb)	2 387.7	100.4	2 405.1	100.4
Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca hospodárstva (€)	1 327	109.5	1 430	109.6
Index reálnej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva	x	95.1	x	98.4
Miera inflácie (%)				
posledný mesiac obdobia	x	14.7 ²⁾	x	7.7 ³⁾
v priemere za obdobie	x	15.1 ⁴⁾	x	11.4 ⁵⁾

¹⁾ metóda ESA2010; predbežné údaje, absolútne hodnoty sú v bežných cenách, indexy sú zo stálych cien vypočítaných reťazením objemov s použitím referenčného roka 2015

²⁾ v marci 2023 oproti marcu 2022

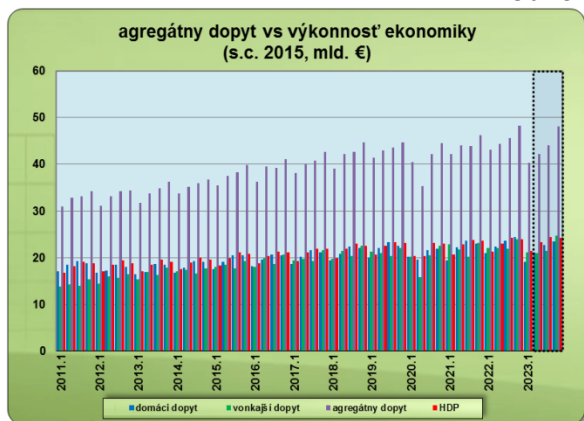
³⁾ v decembri 2023 oproti decembru 2022

⁴⁾ v priemere za 1. štvrťrok 2023 oproti 1. štvrťroku 2022

⁵⁾ v priemere za rok 2023 oproti roku 2022

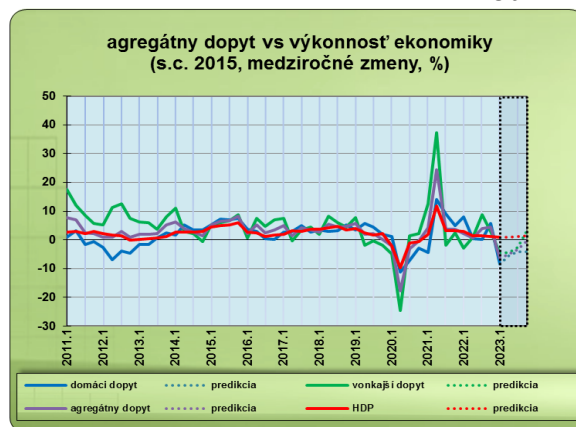
Prognóza vývoja vybraných ukazovateľov na rok 2023

Obr. 9

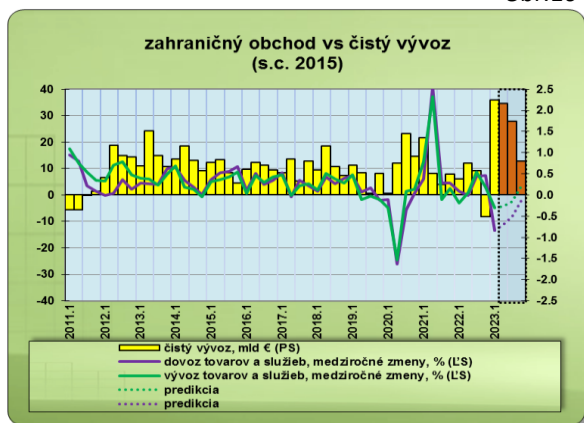
Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Obr. 12

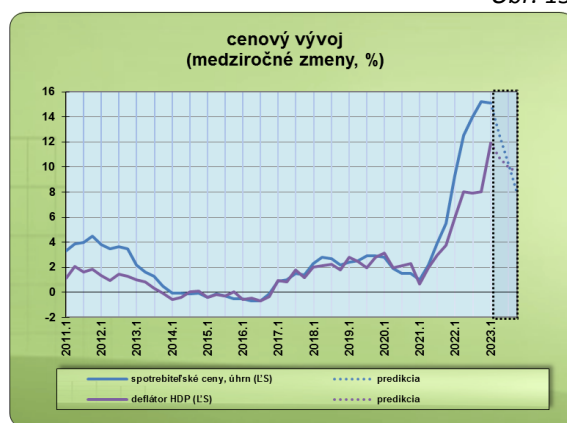
Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Obr.10

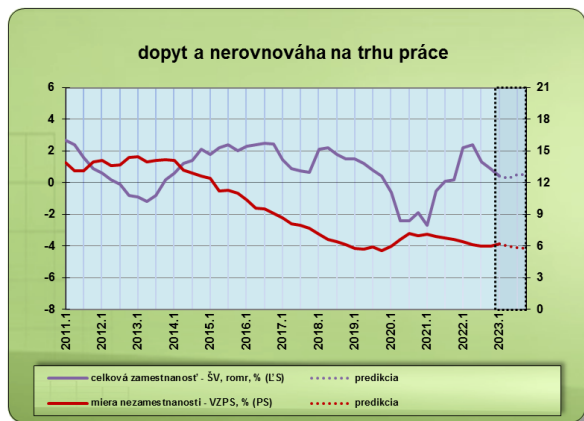
Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Obr. 13

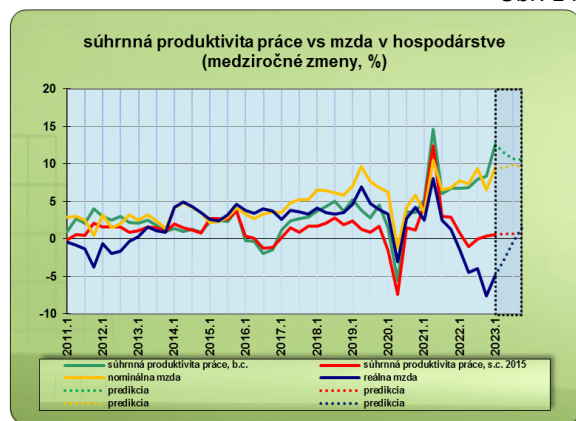
Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Obr. 11

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Obr. 14

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Vydal: INFOSTAT
Inštitút informatiky a štatistiky,
Leškova 16
817 95 Bratislava 15

Kategória publikácie: GHG

Vedúci redaktor: Ing. Ján Haluška, PhD.

Počet strán: 23

Počet výtlačkov: ---

ISSN: 2454-0773

3.GHG.2.7 - 322/2023
